

KORRESPONDENTA — WARSZAWSKIEGO

W Sobotę o godzinie 10. zrana.

Roku 1792.

Reszta wiadomości z Paryża.

Procz Pana Mandat Generała kommanderującego, Pułkownik od Gendarmerie Carle, Syn Pana Affry, P. Erlach, l'Abbé Bouillon; ow sławny Pifarz dzieła Peryodycznego Suleau, i wiele innych osób znacznych zabitych zostało.

Liczbę zginionych w tym dniu do 3,000. kładną. Piwnica Krolewska w czasie tej akcji zupełnie wypróżniona została. Król z Familią przeniósł się na mieszkanie do Hotel de la Chancellerie, czyli domu Kancelaryi. Zgromadzenie Narodowe wyznaczyło tym czasem na żywność Krolewską 500,000. Liwrow.

Jeszcze dziś wiele na plac la Grève wyprawdzają, i tam zabijają.

Statui Królów dawniejszych wszystkie są zgruchotane, i nawet owa piękna Henryka IV. (*) na nowym moście. Napisy i Herby Królewskie

(*) Pisz Berlinńska Gazeta, że ta tylko jedna w całości została. Pożniósł dowieść prawdę wyświeci.

wszędę potłuczone, i wygłozowane. Paryzka Sekcyja nazwana Ludwika XIV. odmieniła swe imię. Poszły zatey przykładem i inne Sekcyje.

Wczora wiele barzo osób w areszt pobrano. Rzeczy i papiery ich są popieczetowane.

W Piątek głośzono, że Poła Angielskiego przy rogatkach przytrzymano, i aby z Paryża nie wyiachał nazad wrócono.

P. Brissot w piśmie wczorajszym peryodycznym wyraża, iż tylko 50. Patryotow zginęło, to jednak rzecz pewna, że około 2000. padło, a Marsylczykow Federatow 150. Federatow z Bretagne 80. z innych Prowincyi nie mało, ktorych ieszcze dostatecznie liczba nie iest wiadoma zabito.

Uprawdzili niektorzy Szwaycarow 83. i do ratuza skryli, ale rozdrażniony lud i tam udał się, a po 4rech wyprawdzając strzelał, póki wszystkich nie zgładził.

Rybaczki gdy wpadły do Zamku Thuilleries, wylamawszy drzwi wleciały do garde-

roby Królowey, pobrały nabyt bogatsze suknie, poubierały się zaraz. Potym ze sklepow niemało zdobywszy wybor- nego wina, posiadali na trupach, i hojnie się traktowały.

Nocował Król, Królowa, i Familia Królewika u iednego maystra cieielkiego. W piątek obiad i kollacyą kucharz Królewski przyniósł, który przed samą bitwą z Thuilleries umknął. W sobotę gdy się ten kucharz nie ukazał, musiał Kamerdyner zawinąć się koło kuchni Królewskiej.

Dalsze opisanie niektórych okoliczności i postanowień Zgromadzenia Narodowego. W posród potężnego dawania ognia z armat, i okropnego zwrzaskiem tumultu, Zgromadzenie Narod: wpada w głębokie milczenie. Odzywa się ieden z Reprezentantów do swoich kollegow, aby przy sięgę wykonali nate dwa punkta: *Niech żyje wolność! niech żyje równość!* Na te słowa: nagle całe Zgromadzenie powstało i ręce w górę wzniosły wszyscy co do iednego tę przy sięgę ogłaszają.

Sekeya zwana *Thermes Julien* przysyła Kommissarzy z doniesieniem Zgromadz: Narod: iż wyraźnie potwierdza suspensyą Króla, czyli władzy wykonawczej. Wzywa więc Zgromadzenie Narod: do tego kroku. *Poprzy sięgę Prawo-*

stawcy! Poprzy sięgę, że Państwo dacie ratunek.

Na tę propozycyą wszyscy Deputowani powstają razem, i przy sięgę wykonywają. — Zgromadzenie Narodowe prosiącym okazuje swej przychylności dowody, i zdania ich przyjęcie ogłasza.

Przychodzi mnostwo innych Obywatelow do kratak z zma Chorągiewkami, na których napisy: *Oczyznia! Wolność! Równość!* Ci Obywatele są to Magistratowi, których Muni- cypalność na nowo poobierała. Ci donoszą o swym wyborze. Twierdzą, że jeżeli lud strzelał do będących w Zamku *Thuilleries*, i jeżeli nie których pozabiał, dla tego to musiał uczynić, że od Szwaycarow pierwszy był strzelaniem przywitany, i że on był za- boystwem wiernych Obywatelow rozdrażniony.

Następuje doniesienie Zgro: Narodowemu, że zamek jest wzięty, przynoszą Obywatele do sali pakiety, w których kleynoty są Królowey.

W krótko inni przybywają, ci przynoszą frebro z kaplicy Królewskiej, drudzy pełne kapelusze Luidorow. Znowu inni listy, o których twierdzą, że są podeyrzane. Zgromadzenie Narodowe daie wielkie pochwały tak bez interesownym postępkom. Daia znać do Zgromadzenia Narodow: że Szwaycarowie, którzy nie są

pobici, podaresztem zaprowa- dzeni do więzienia w niebezpieczeństwie życia zostają. — Zgromadzenie wydaie Dekret, że są pod opieką prawa, ludu, i wspaniałości Narodu Fran- cuzkiego. Ten Dekret niesio- ny jest do uwięzionych, ale iuż pobici byli.

P. *Bazire* donosi, że jest wiele osob w Paryżu o zdra- dę podeyrzanych. Wypada Dekret, aby tych wszystkich arestować, iednak za donie- sieniem Zgromadzeniu Narod: Obywatele przynoszą pudeł- ka drogich różnych składow w *Thuilleries* zabranych. Od- daia też pak listow, w których znajdują się przeciwko Panu *la Fayette* wielkie dowody sprzyjania kontra- Rewolucyi. Odesłano do Deputacyi czucia czyli *Surveillance*.

P. *Vergniaud* imieniem Kom- missyi nadzwyczajney czyta projekt zawieszenia powagi wykonawczej, czyli suspensyi Króla od Funkcyi w na- stępujących punktach:

Uważając, iż nie ufnosć ku władzy wykonawczej, jest źródłem wszelkich naszych nieszczęśliwości, że też sama nie ufnosć sprawiła, iż we wszystkich Królestwa częciach Obywatele pragną, aby odwo- łać władzę daną Ludwikowi XVI. przez Konstytucyą Fran- cuzką;

Ze sposób jest iedyny, aby to poiednoczyć, co się nale-

ży ocaleniu Narodu, i docze- go jest Zgrom: Narod: obo- wiązane, aby nie dopuszczać powiększeniu się Królewskiej powagi, przeto stosując się do władzy Narodu Dekretuie następujące artykuły.

I. *Narod wezwany jest, aby się zgromadził na konwencya Nacyonalną. Dopuszcza pod- dania iutrzeyszego projekt, aby sposob i czas tej konwencyi wy- znaczyć.*

II. *Moc prawodawcza jest provisoria, czyli tymczasowie zawieszona od czynności swo- ich, aż do momentu poki, taż konwencya Nacyonalna nie wy- da Dekretu, jakim sposobem so- bie ma postąpić, aby utrzymać niepodległość Narodu. Przez zaieście intrat; cywilna lista jest zawieszona, a Deputacya oka- że sumę, którą ma cialo pra- wodawcze wyznaczyć na utrzy- manie Króla i iego Familii.*

III. *Sześciu Ministrów spra- wować będą moc wykonawczą. Kommissya extraordinaryna w czasie 24. godzin przyniesie projekt organizacyi Ministeryi.*

IV. *Kommissya extraordy- naryjna poda projekt do De- krety, przez który ma być no- minowany Guverner Królew- za Następcy Tronu.*

V. *Król i Królowa będą zo- stawiani w mieszkaniu Ciała Pra- wodawczego. Departament ka- że przygotować w przeciagu 24. godzin mieszkanie w Lu-*

xemburgu: aby tam zostawał Król i jego familia.

VI. Król i jego familia zostawać będą pod opieką prawa, a ich strzeżenie poruczone będzie Gwardyi Narodowej Paryża.

VII. Wszyscy Urzednicy publiczni, Officerowie, albo żołnierze, ktorzyby opuścili swoy obowiazek, będą ogłoszeni za infamiów i zdrajców Ojczyzny.

VIII. Departament Paryża ogłosi w dniu jednym terażniejszy Dekret.

IX. Ten Dekret postany będzie w dniu jednym do 83. Departamentow przez Kurjerow extraordinarynych.

Takowy projekt skoro jest po Artykule czytany, każdy artykuł powszechną Deputowanych zgodą zatwierdzony jest, i w prawo zamieniony.

Wypis Listu z Paryża dnia 11. Lipca. Jesteśmy zmordowani czuciem przez 2. nocy, i okropnemi widokami ciał krwią splukanych, targanych, sztukami na pikach noszonych. — Po 9. dniu tego męcząca, gdy P. la Fayette jest oskarżenia uwolniony, umyśły są zfermontowane. Szepiano do ucha po Kafenhauzach, i domach rozmaitych schadzek, że będzie na gwałt bito.

O wpół do dwunastej w nocy larum. Po całym Paryżu tertes, wołanie, szczerzą, krzyk do broni! do bro-

ni. Leci wielka moc ludu z czym kto może. Wielka moc wojskowych, cywilnych niezmiernie wszędy tłumy. Wołają: Króla zrzucić! suspendować jego władzę. Petion i Manuel niech sprawują władzę trybunską.

Federatów mnostwo uwiafię. Na czele wszystkich rozjuszeni Marfylczykowie, tuż Bretonowie, Bordelois i innych tłok wielki. Przez Paryż uzbrojonych pikami różnego gatunku ludzi do 120. tysięcy przebiega, wołając, aby ich woli nikt się nie ważył przeciwzić.

Z niezmiernym wraskiem do Thuilleries pospieszać Marfylczykowie, a za nimi wszyscy zaczynaia. Król z całą familią wymyka się, i do Sali Zgromadzenia Narod: wpada. Radzą komendantowi Szwaycarow, aby umykał. Ten przybliża się nagle do armat, i z nich każe na zbliżający się lud potężnie walić. Padło nie mało. Ale rozdrażnieni Szwaycarów ze wżech tron otaczaia, i na sztuki siekają. Pozostali o pardon proszą. Darmo, nie można było wstrzymać zapalonych. Pobićci więc wszyscy, albo do więzienia pobrani.

Na Polach Elizeyjskich 14. Arystokratow schwytano. Na placu Vendôme siedmiu też ucięto, i na pikach nożono. Wszystkim więźniom pozosta-

łym z Szwaycarów albo zabitym w więzieniu, albo na tymże placu Vendôme głowy poruchotano.

Krew leiąca się przy Thuilleries i ciał pobitych stofy oświecone były palącym się z czterech rogów pałacem Thuilleries i domow iemu przyległych.

Statui spiżowe na placu Vendôme Ludwika XIV. i XV. tłuką na sztuki.

Zgromadzenie Narodowe, Departament, i Muncypalność są w nieustającej fessyi. Zda się być w poruszeniu przedmieście St Germain z przyczyny, że już Król przeprowadzony jest do zamku Luxembourg. Więcej niż 47. głów znaczniejszych osob ucięto. Król nie co spokojności uzyskał, choć zawarty.

Z Listu innego Paryżkiego donoszą, że do 10. tysięcy mia-

ło zginąć owej nocy fatalney. Między innemi syn Pana d'Affry Kommendant Generalny Szwaycarow, Pan Clermont-Tonnerre, L'Abbé de Goyon Lektor Królowej, Sekretarz teyże, i wielu innych.

Po ogłoszeniu Króla suspensy od władzy wykonawczej, ma być tenże nieszczęśliwy Monarcha pod strażą Gwardyi Narodowej niby zastawą w pałacu naksztalt Fortecy Luxembourg, poki się nie zakończy woyna.

Z Antwerpii dnia 13. Sierpnia. Ze armija Aultryacko-Pruska przez Szampanią do Paryża maszeruje, a trzy inne wielkie kolumny wojska za nią idą, tak pisa.

Z Madrytu dnia 28. Lipca. Donoszą, że P. Floridia Blanca umarł z płynienia krwi w drodze nim do zamku Pompejuny doprowadzony został.

Dalszy ciąg Uniwersatu Konfederacyi Ziemi Warszawskiej.

3ci. Dnia 31. miesiąca i roku tychże w Targowicy do Pocztmistrzów w Koronie wydany. Nro 42. karta 363.

4ty. Tegoż dnia i roku także w Targowicy, względem Podatków wyszły. — Wzwyżkim 100. JWW. WW. i UUR: Dziedzicom, Dożywotnikom, Zastawnikom, i quovis tituli Dóbr Ziemskich i ich części bądź najmniejszej Possessorom, Starostom, posiadaczom Dóbr i części Królewskich zwanych, a Rzpłtey własnych, niemniej Duchowieństwu obojgo obrządku, tudzież Miastom Rzpłtey wolnym; aby ci podatki dziesiątego grosza, Kominowego, Szeleżnego, Papieru Stęplowego, Skurowe, Czapowe, Kwarty, Subsidia, Podatek Odrogkiej Ordynacyi, i inne wszelkiego rodzaju, dotąd do Skarbu Koronnego za kwitami Kommissyi Skarbowej, przez exaktorów, Superintendentów, Kassyerów, i Rewizorów dawanemi, wybierane za legie, i teraz należne, do Skarbu Generalney Konfederacyi Koronnej, w tychże nazwiskach będącym Oficjalistom, i tym samym, jeżeli moc od Konfederacyi Generalney Koronnej Autentyczną do tego mieć będą, lub na ich miejsce nowo ustanowionym, i w czasie po-

wyższego Prawem, lub od Kommissji Skarbowey nastapionego rozrządzenia zamierzonym za kwitami Konfederacyi Generalney Koronney wypłaci; a to pod exekucją na sprzeciwiających się temu Obwieszczeniu, nayfurowszą, nakazujący. A dochód Rzpltey do Kassy Konfederacyi Generalney Koronney weźli, iako będąc obrocny, iż pod Sąd całego Narodu i jego wiadomości podpadać będzie, oświadczaający.

5ty. Dnia 9. miesiąca Czerwca, w Tulczynie wydany względem Drukarni Nro 47. karta 402.

6ty. Rezolucya Konfederacyi Generalney względem Akt uwiezionych dnia 13. miesiąca Czerwca, tegoż roku w Tulczynie nastapiona, Nro 46. karta 396.

7my. Uniwersał w Tulczynie dnia 14. Mca Czerwca tegoż roku. — Co do wielości, w iakiej mają być płacone podatki wydany, Nro 42. karta 364.

8my. Także w Tulczynie dnia 19. miesiąca i roku tychże — O Sądach Konfederacyi Generalney, na miejsce dawnych Sądowniczych Magistratur ustanowieniu donoszący, Nro 48. karta 415.

9ty. W Tulczynie dnia 21. miesiąca i roku tychże, względem Urządzenia interesów Skarbowych wydany; o Urządzeniu Administracyi Skarbu Koronnego, tudzież oficyalistów Skarbowych, jakowych dawniej po Prowincyach Kommissja Skarbowa Koronna używała, iż tych samych Konfederacya Generalna Koronna do Administracyi Skarbu Kor. wzywa, i onym pod utratą na zawsze urzędu zaleca; aby od powinności sobie właściwych w terażniejszy czasie nie oddalali się; ale one ciągle pełnili, i przysięgę na wierność i posłuszeństwo samym tylko rozkazom JW. Stanisława Szczęsnego Potockiego i Konfederacyi Generalney Marszałka, wykonali. I tymże generalnym Oficyalistom Skarbowym Termin stawienia się w miejscu, gdzie Generalność znaydować się będzie; dla Prowincyi Ruskiej i Ukrainskiej, do Dnia 15. miesiąca Lipca, a dla Oficyalistów generalnych Prowincyi Małopolskiej i Wielkopolskiej, do ostatniego Lipca roku bieżącego, przedłużaający. — I że po upłynionym czasie żadney wymowy nie przyimie; ale do ryguru podług wydanego Uniwersału przystąpi, ostrzegający. — Ur. Jukowkiemu Kontra-Regesfrantowi urząd Superintendenta Prowincyi Ukrainskiej tym czalowie zastępować nakazujący. — W miejscach, gdzieby Exaktorów nie było, iż Marszałkowie Konfederacyi Exaktorów tym czasowie wyznaczają, i przysięgę od nich na wierność i posłuszeństwo Konf. Kor. odbiorą. — Zalecający. — I że do Exaktorów przy Marszałkach i Konfilyarzach Województw będących, należeć będzie wybor podatków: Ofiary dziesiętnej i Dwudziestego grosza, od Posessorów Krolewskiej, Półgłównego, Czopowego, Szeleżnego, opłata od Kontrahentów Konfumpcyjnego podatku. — Do Kasyerów zaś generalnych Prowincjonalnych, wchodzić będą Prowenta z Celi; z Administracyi Tabaki, Konsumpcyjnego Podatku, i Papieru Stęplowanego; oraz Oficyalistów Skarbowych. — Iż Penją też samę sposobem w Skarbie Koronnym używanym, podług funkcyi, iaką który zastąpi, brać będą zapewniający. — Ultymę, która dawniej Czwartego Lipca bywała, na ten jeden raz do Dnia 15go Lipca przedłużaający. — Na tey, iako i na każdej następney; iż JP. Superintendent, do JWW. Marszałków Konfederacyi Województwa, rekwizycją uczynią. — Aby ci Exaktorom przy sobie będącym, i podatki do Kassy izby konfilyarskiej, woje-

wodztwa wnoszącym, stawić się rozkazali, z pieniędzmi, i Duplikatą rachunków podatków przez nich wybieranych. — Z których rachunków, jeden przez JPana Superintendenta podpisany, na powrot JPannu Exaktorowi oddany być powinien. — Drugi przy ogule raportow dochodów całej prowincyi, przez JP. Superintendenta, do JW. Marszałka Konf. Kor. przysłanym zostanie. Na pieniądze, które Ichmość Panowie Exaktorowie do Kassy Prowincjonalney na Ultymę wniosli. — JPan Kasyer Prowincjonalny, tymże Exaktorom kwit wyda, i po każdej Ultymie JPan Superintendent przy raporcie ogulnego dochodu, tak z rachunków Exaktorów, iako i percept własnych ciągnionego, Summę zebraną w gotowiznie do Kassy Generalney Konfederacyi, przez Kasyera generalnego odeszle. — Który kwit od Kasyera generalnego Konfederacyi Koronney otrzyma, dla zwrotu niezwłocznego rezolucyi Konfederacyi Generalney; Na zapytania i rekwizycją Superintendentów, i innych w materyi Skarbowey czynione; iż JW. Marszałek Generalny, trzech Konfilyarzów z izby wyznaczę, w którym Składzie JWW. Podskarbiowie, gdy przystąpią, przydować z urzędu powinni, do których wszystkie Skarbowey materyi tyczące się memoryały, Marszałek generalny odsyłać będzie, a wyznaczeni do tego Konfilyarze, porządną Referat Memoryału; i opinią swoją na sefjy do izby Konfederacyi Koronney przyniosą. Na który, iaka nastąpi rezolucya, takową przez Sekretarza izby rekwirującemu odeszle, upewniający.

10ta. Także w Tulczynie dnia 27. miesiąca i roku tychże rezolucya, względem Marszałków Wojewódzkich, Nro 48. karta 417.

11ty. Uniwersał także w Tulczynie D. 4. Mca Lipca, Roku tegoż względem otwarcia Sądów Pogranicznych, wydany. Sady Pograniczne Województw Podolskiego, Kijowskiego i Bracławskiego, tak z strony Rosyjskiej, iako też i Tureckiej otworzyć, UUr. Sędziom Pogranicznym, i sposobem Prawami opisanym, też Sady na nypierwzhey Kadencyi reasumować i sądzić, wprzod jednak Przysięgę na wierność Rzpltey w dniu 14. Maja Roku bieżącego, pod Targowicą Skonfederowaney, wykonawszy, zalecający.

12ty. Dnia 18. Miesiąca i Roku tychże, w Nowym-Konstantynowie wydany, Parenta i Znaki za Despotycznego Rządu wyszłe, niszczyć. Nro 47. karta 403.

13ty. W Dabnie D. 6. Mca i Roku terażniejszych, Zakazujący do obierania na Urzędy Nro 47. karta 403.

O ktorych Konfederacya ninieysza Ziemi Warszawskiej, wyżej wyrażonym JOO. JWW. i UUr. Arcy-Biskupom, Biskupom, Ministrom, Senatorom, Dygnitarzom, Połom, Sędziom Seymowym, Kommissyom Rządowym, Urzędnikom, Oficyalom, Dziekanom, i całemu *Utriusque Ritibus* Duchowieństwu Dziedzicom, Dożywotnikom, Zastawnikom, i *quovis titulo* Dóbr Ziemskich, i ich części bądź naymnieyszey, Posessorom, Starostom, Posiadaczom Dóbr i części Krolewskiej zwanym. Tudzież osobom wojsko krajowe składającym, iako też Superintendentom, Kontra-Regesfrantom, Kasyerom, Rewizorom generalnym, Exaktorom, Pi-sarzom, Rewizorom, i wszelkiego nazwiska Skarbu Koron

nego Officyalistom, przy tym Redaktorom Gazet Narodowych, Ober Sekretarzom, Sekretarzom, i Sekretarzom Pócztamtow, oraz Miałom Rzpłtey wolnym, Bankierom, Kupcom, Drukarzom, i Poczt-Mayistrom, nakoniec wszelkiego rodzaju i kondycyi mieszkańcom i Poddanym donosi. A w moc uskutecznienia wyżej wymienionych urzędzeń, i postanowienia, Przyśięgę od UUr: Alexego Puchały Pisarza Aktowego, Wiktoryna Hermána Jozefa Puchały, i Jana Pluskwińskiego, Regentow Kancellaryi Ziemskiej Warszawskiej, na Rotę prawami przepisaną, iako też na wierność Konfederacyi Generalney Koronney odebrała, i onymże przyjmowanie do Akt, od wszystkich Obywatelow, zażaleń i iakich kolwiek tranzakcyi, tudzież wszelkich dzieł Konfederackich, i tych, które są teyże Konfederacyi Ziemi Warszawskiej przez JW. Stanisława Szczęsnego Potockiego Generała Artylleryi i Marszałka Konfeder: Grney Korony nadeślane, w Akta co do słowa w pisanie zaleciła, przy tym rzeczono tegoż JW. Marsz: Konfed: Gnrlney i całej Generalności przepisy i zalecenia do exekucyi przywodzić, Sądy Ziemiańskie i Kommis: Cywil: Woyfk. Ziemi Warsz: do uspokojenia Rzpłtey zalimitowała. A obywatelow, i wszystkich iakichkolwiek bądź kondycyi Ziemi Warsz: mieszkańcow, iż Sądy Konferackie teyże Ziemi Warsz: co do spraw wszelkich uczynkowych, tudzież expulsyinych, po Akcie Konf: Gnrlney to jest: po dniu 14. Mca Maia R. bieżącego popełnionych, niemniej spraw *violata securitatis* w mieyscach gdzie się sądy agitować będą, zdarzonych i kryminalnych *etiam recentis criminis*, dnia 1. Września, w Ru teraznieyszym 1792. w Zamku Warsz: i izbie na odbywanie sądow Ziemskich dawnemi Prawami oznaczoney, tamże będącey rozpocznie, na ktore Pozwy w oyczystym ięzyku, pod imieniem Marszałka Konfederacyi niniejszey z dodatkiem ze władzą i powagą Konfederacyi Ziemi Warszawskiej, stawic się nakazuje, w przeciągu Niedziel dwoch na Blankietach pieczęcią teyże Konfederacyi oznaczonych, wydawać mianych, uwiadomia, zaś kryminalne *recentis criminis* z Pozwu *in vim termini tacti* wydanego, lub z propozycyi przez JW. Marszałka podpisaney, iż natychmiast po rozpoczętej Juryzdykcyi Sądowej sądzić będzie oświadczając, względem czego stosowną do przepisu Uniwersału JW. Potockiego Marszałka Generanego Konfederacyi Koronney, Ordynacyą ułożyć deklaruie.

(Reszta potym.)